

Nedělní úvaha (kázání) na text Matoušova evangelia

V Lysé nad Labem, neděle Zmrtvýchvstání Páně, 12. dubna 2020

Prázdný hrob

Když uplynula sobota a začínal první den týdne, přišly Marie z Magdaly a jiná Marie, aby se podívaly k hrobu. A hle, nastalo velké zemětřesení, neboť anděl Páně sestoupil z nebe, odvalil kámen a usedl na něm. Jeho vzezření bylo jako blesk a jeho roucho bílé jako sníh. Strážci byli strachem z něho bez sebe a strnuli jako mrtví. Anděl řekl ženám: „Vy se nebojte. Vím, že hledáte Ježíše, který byl ukřižován. Není zde; byl vzkříšen, jak řekl. Pojdte se podívat na místo, kde ležel. Jděte rychle povědět jeho učedníkům, že byl vzkříšen z mrtvých; jde před nimi do Galileje, tam ho spatří. Hle, řekl jsem vám to.“ Tu rychle opustily hrob a se strachem i s velkou radostí běžely to oznámit jeho učedníkům. A hle, Ježíš je potkal a řekl: „Buďte pozdraveny.“ Ženy přistoupily, objímaly jeho nohy a klaněly se mu. Tu jim Ježíš řekl: „Nebojte se. Jděte a oznamte mým bratřím...“ (Bible, Matoušovo evangelium, 28. kapitola)

Obrazy ze života Krista - James Tissot (1836-1902)

**Vhodné doplnit četbou o utišení bouře (Mt 8,18-27),
a Ezechielova proroctví (Ez 37,11-14).**

Navštivte webové stránky našeho sboru, stáhněte si další kázání, prohlédněte fotografie, mějte přehled o aktuálním dění v evangelickém sboru v Lysé nad Labem.

www.lysa.evangnet.cz

Letošní velikonoční svátky vzkříšení slavíme zpovzdálí. O tom, že být „zpozvdálí“ se dá různými způsoby, jste už možná četli ve sborovém dopise. Pojd'me se k jeho myšlenkám vrátit, resp. pojd'me si biblický text o ženách u hrobu ještě trochu rozvést a upřesnit.

Zpozvdálí se ve velikonočním textu dívají i ženy. Překvapivě mezi nimi není Marie, matka Ježíšova. Byť se z ní později stane po Ježíši druhá nejfrekventovanější postava pašijí, Matouš ponechává matku Ježíšovu stranou¹. Chce, abychom se plně koncentrovali na Ježíše a všimli si souvislosti pašijového děje s texty Starého zákona. V Matoušově výčtu postav je přesto dobré si všimnout zajímavého detailu. Vraťme se na Golgotu; o tři dny dříve je tam přítomno mnoho lidí. Veřejná poprava je senzací vždy, nejinak ona velikonoční. Při Ježíšovu skonu na kříži přihlíží i mnohem více žen. A „jmenovány“ jsou tři. Marie z Magdaly, Marie, matka Jakubova i Josefova, a matka synů Zebedeových. Ke hrobu však dorazí pouze dvě z nich². Obraz více než trefný. Kolik lidí projevů za svého života o Boha zájem a kolika z nich vydrží? Kolik se zpovzdálí ze zvědavosti zastaví? A kolik přijde blíž, tak blízko, že známe jeho jméno? A kolik z nich nechybí již o pár chvil později?? Přesto jsou dvě Matoušovy ženy nadějnou zprávou. Navzdory strážím, navzdory případným následkům a perzekucím, navzdory desilusi ostatních tam jsou³. Přišly.

Zatímco chlapi, Ježíšovi učedníci, nikdy nechyběli u toho podstatného v předešlém Ježíšově příběhu, nyní se někam ztratili. Do třetího dne drží viditelný smutek pouze ženy. Doposud nenápadné, neviditelné účastnice evangelia přicházejí i nyní, třetí den od pohřbu, kdy už se každý snaží zapomenout. Evangelista Matouš neříká, že by přítomnost žen měla praktický důvod. Nepřichází vykonat další pohřební úkony, ba ani položit kytky ke hrobu. Vždyť hrob je hlídán. V přítomnosti dvou žen ji tak i veliký kus odvahy. Riskují. A asi sedí vpozvdálí. Smutně přihlížejí. Je to ale jiné přihlížení než vzdálené přihlížení lidí při nedávné popravě. Rozdíl je v účasti, v osobním zájmu, ve vnitřní emoci, bolesti, lásce. Je to přihlížení, které touží po kontaktu; jen vyskočit a běžet blíž, kdyby to šlo.

Úplně jinak vypadá přihlížení lidí zvědavých, bez touhy se zaplést, vstoupit do osobnější roviny, připustit si Krista k tělu. Už dříve tak přihlížely davy Ježíšovým uzdravováním i jeho smrti. S jistou zvědavostí si vychutnat, co jim bude

¹ Varianta, že se jedná o „matku Jakubovu a Josefovou“ (Ježíš měl bratry stejného jména) je nepravděpodobná. Jednoznačně Ježíšovu matku v pašijích uvádí pouze Janovo evang.

² Zavádějící obrázek na úvodní stránce je tak ukázkou, která si biblické příběhy žijí vlastním životem. Tři ženy potkávající Vzkříšeného nejsou v žádném evangeliu, jako se v žádném evangeliu neseťká Ježíš se strážci hrobu (tak např. Mistr Třeboňského oltáře).

³ Židé prý byli zvyklí hlídat u hrobu příbuzných, aby se ujistili, že nedošlo k předčasnému pohřbu. Tuto variantu považuji v případě ukřižování (notabene následné úřední kontroly úmrtí) za irrelevantní.

předvedeno, a pak jít zase svojí cestou. Senzacektivě přihlížet lidem jde, bulvár provází lidstvo odnepaměti. Až děsivě vzestupnou tendenci má však mezilidské odcizení, vzájemný odstup. Vztahy po síti jsou navzdory spoustě smajlíků poněkud neosobní. Nejde jen o jinou formu komunikace. Jde o to, že se můžete vyhnout všemu nepříjemnému, znejišťujícímu, osobnímu. Můžete hrát hru, kdy se tváříte jinak, než jací doopravdy jste. Můžete si druhé idealizovat na základě jejich „mediálního“ obrazu. Jenže být s druhým znamená se s ním nejen smát, ale i hádat, nejen se s ním bavit, ale i pracovat. Znáť ho i unaveného, špinavého, opovrhovaného, na dně. A znamená to, že jej nevypnete jako mobilní telefon. Na druhou stranu to také znamená, že až vypnou elektřinu a dojdou baterky, nezůstanete sami ani vy.

Odstup, osobní neúčast jsou fenomény dneška. V podobném světě se ovšem nedaří ani lidským vztahům ani víře. Možná přichází doba velikého osamění, které budeme marně zahánět frenetickým zjišťováním, kdo nás po síti olajkoval. A dost možná přichází i doba prázdných kostelů. Byl-li farář pouhým showmanem vpředu, jehož výkonu nezúčastněně či jako porotci přihlížíme, pak se populární bohoslužby po síti snadno zařadí po bok televizních soutěží, ve kterých hodnotíme, kdo upekl lepší koláč. Jenže víra jako každý vztah znamená, že koláč pečeme spolu. Že bohoslužby děláme spolu. Že s Bohem jsme nejen jaksi prostřednictvím někoho, ale osobně a reálně, byť nepohodlně. I ve chvíli, kdy se odmlčel. I ve chvíli, kdy zmizel, byl zabit, pohřben, zapomenut. V našem velikonočním příběhu vede opravdový vztah, opravdová láska např. k usednutí u hrobu. Být daleko, zpovzdálí. Ty ženy nepřišly ze zvědavosti a touhy po senzaci. To by tam nebyly i třetí den, kdy už nikdo z učedníků nic podobného nečeká. Ony jsou tam asi opravdu a jen kvůli své lásce ke Kristu, svému vztahu k Bohu.

Pak přichází veliké zemětřesení. To zemětřesení jsme v evangeliu už jednou zažili. To když se učedníkům s Ježíšem na moři obrátil život vzhůru nohama (Mt 8. kap). Také tam přišla bouře, změna zaběhaných pořádků, zhroucení jistot, strach. Také tam se chvěla nejen země, ale klepali se i učedníci. Jenže tam se hroutil svět Ježíšově církvi, té „odvážné“, s Kristem na jedné lodi vydané na pospas zlým živlům. Teď se hroutí svět „zlým živlům“. Klepou se strážce, které hlídají, aby se Ježíšova církev nemohla setkat se svým Kristem. A ti, kteří hlídali mrtvého, vypadají náhle sami jako mrtvolky. Hroutící se svět vyděsí zpočátku i Ježíšovy věrné učednice. Až musí anděl důrazně poznamenat: „VY (!) se nebojte!“ „Vy, kteří hledáte ukřižovaného Krista, se nebojte.“ Scéna je to vlastně humorná. Boží vyslanec si tu jakoby nic povídá se dvěma ženami. A veškerá přítomná branná (lidská) moc se nemůže strachy pohnout. Ten rozhovor je však zároveň předjímkou věcí budoucích, apokalyptickou vizí. „Vy, kteří hledáte ukřižovaného Krista, se už nemusíte bát, ani když přijde konec světa“.

Zajímavý je Matoušův odpor vůči strachu. Církve se nemá bát. Je to to první, co říká Ježíš na moři uprostřed rozbouřených vln. A nyní to až s jakýmsi

napomenutím zdůrazňuje anděl. Zároveň se tam píše, že to je odpověď. A jelikož se anděla nikdo na nic neptal, je to evidentně odpověď na projev křesťanského strachu. „Nebojte se, protože vstal z mrtvých!“ „Nám, andělským znalcům Starého zákona je to už dávno jasné,“ říká jakoby evangelista Matouš. Roztržená chrámová opona, naplnění prorocké vize o vzkříšení lidu Hospodinova (Ez 37) a další „jasné“ věci provázající Ježíšův skon však evidentně nejsou jasné obyčejným chvějícím se křesťanům (zde křesťankám). „Tedy se podívejte, kde ležel! Není zde! Vstal z mrtvých.“

Ještě že ty ženy v evangeliu máme. Ke komu by jinak anděl mluvil? Koho by šlo poslat za ostatními s tou úžasnou zprávou? Dvě obyčejné ženy. První zvěstovatelky odvahy. Jsou na cestě, snad trochu vyděšené z tyátru kolem prázdného hrobu, kde ve skutečnosti žádný Bůh nebyl. Snad trochu pobavené nad tím, jak ti, kteří hlídali mrtvého, stáli sami jako mrtví. Jsou na cestě za svými bratry a sestrami ve víře. A na té cestě tři dnů, po které oplakávaly mrtvého Krista, na té cestě je Ježíš náhle s nimi. A přichází objetí a povídání a radost. I Ježíš je nabádá, aby se nebály. Není žádné překážky, žádné vzdálenosti, žádné moci, která by rozbila pouto vzájemné lásky mezi Bohem a člověkem.

Dvě ženy, které hledají, které milují svého Krista. Dvě ženy, které chtějí být blízko Ježíši, byť byl opovrhován, zapomenut a odmlčel se. Dvě milující ženy jsou první, za kterými Kristus přijde. Ty ženy se předtím nemohly Krista dotknout, být s ním, proto se nyní Kristus dotýká jich a je s nimi. Stráže, které měly naopak jakémukoli bližšímu kontaktu zabránit, spatří možná anděla a další mystické věci, ale nikdo je neobejme. Boha neuzří. Ženy se naopak těší z Boží přítomnosti. A ta nyní skýtá naději, že ani hrob není definitivita těch, kteří mají Krista rádi. Klidně zpovzdálí, když to jinak nejde. Letošní velikonoční text Matoušova evangelia je tak zároveň i jistou odpovědí, jak se setkat s Kristem na místech nečekaných, světských. Jeho středem není liturgie ale láska. Vypráví o hledání, koncentraci na Krista. Vypráví o setkání na cestě. Vypráví o Ježíšově přicházení za těmi, kteří na něj myslí, a je jim bez něj smutno. Nicméně je to stále setkání na cestě do společenství. Ty ženy se setkají s Kristem, aby se s ním později znovu a znovu setkávaly uprostřed bratří a sester, při večerech, které jim bude Ježíš vysluhovat. Nyní jsou však uprostřed zahrad. A Ježíš je s nimi.

Modlitba (a např. píseň 259 z EZ)

Přijď, pane Ježíši. Navštiv nás, Kriste žádoucí. Myslíme na tebe. Stýská se nám po tobě, po tvé večeři, po tvé rodině, po společném setkání ve tvém domě. Máme radost ze zprávy o prázdném hrobě, ze zprávy o tvém vzkříšení. Máme radost z krásného dne, ze dnů tebou darovaných. Prosíme, dávej nám jich dle své vůle, přáli bychom si, aby to byly dny radostné, prosté strachu. Dávej nám odvalu, volej nás, buď s námi. Modlíme se k tobě modlitbou, kterou jsi nás sám naučil: Otče náš... Amen.